

Halime Oguz' tale til Gruppen Patys grundlovsarrangement

Taler

Halime Oguz
forfatter, debattør, tidligere
folketingsmedlem for SF og
nuværende kandidat til
Folketinget igen for SF

Dato

9. juni 2024

Sted

Ørstedsparken

I dag fejrer vi – med et par dages forskydning – Grundlovsdag.

Det er Gruppen Paty der har arrangeret. Og trods den triste baggrund – så er det én af de fineste nyskabelser i dansk grundlovstradition.

Men: Det er på en trist baggrund, at gruppen har fået navnet Paty.

Samuel Paty var, som I ved, en fransk skolelærer, der fik skåret halsen over, fordi han underviste i Muhammed-tegningerne.

Hans principielle og i Frankrig dybt forankrede tilgang til oplysning, dannelse, viden, den sekulære stat og ytringsfriheden, overlevede ikke mødet med islamismens virkelighed.

Den virkelighed, dét makrokosmos, vi står over for med censur af og trusler mod lærere, forskere og satirikere, minder på nogle måder om det, jeg som individ, i mikrokosmos, oplevede i parallelsamfundet.

Jeg skulle mene og tænke på en bestemt måde. Der skulle hverken sættes spørgsmålstegn ved kulturen, ved religionen, eller kvinders plads. Klanens, familiens og religionens krav stod over individet.

Det reb, jeg havde om halsen, blev gradvis strammet, i takt med at jeg fik adgang til klasseværelset og senere auditoriet.

Jeg forstår godt hvorfor Islamister frygter det sekulære rum. Jeg forstår godt,

hvorfor de frygter oplysning og dannelse, baseret på det liberale demokratis oplysningstanker.

For i klasseværelset og senere i universitetets auditorier, forstod jeg pludseligt, hvad frihed var.

Og det stod lysende klart, at frihed var en mangelvare i mit liv.

Dostojevskij siger et sted, at den bedste måde at forhindre en fange i at flygte på er, at sikre sig, at han aldrig finder ud af, at han er i et fængsel.

Det var den erfaring, jeg gjorde mig.

Det sociale net, jeg var fanget i, stod - i mødet med friheden, med videnskaben og med oplysningen - pludselig lysende klart for mig - og jeg fik farten af, at der var noget, der var meget større uden for den virkelighed, jeg færdedes i.

Jeg kæmpede og rev rebet væk. Forkommen og forknyt - men Jeg kunne trække vejret. Bange og ensom – med adgang til at trække vejret frit. For første gang nogen sinde.

Det var en følelse, jeg ikke kan beskrive. Den skal man opleve.

Jeg kunne nyde mine grundlovssikrede frihedsrettigheder. Jeg forlod parallelsamfundets idealer og blev nu en del af majoriteten. Jeg blev ”borger” i ordets egentlige betydning, i det sekulære, liberale oplyste demokrati

Og så alligevel ikke...

For...

For den sociale kontrol forfulgte mig.

Når jeg kritiserede ufriheden og de antidemokratiske tendenser i miljøerne.

Når jeg insisterede på ikke at vende tilbage til min ”plads”.

For jeg havde jo loven og rettighederne på min side. Troede jeg.

For individets rettigheder gælder ikke for alle i Danmark. De gælder ikke i de muslimske minoritetsmiljøer.

Her er religion, klanen og familien altid øverst.

Og hvad værre er: Minoritetens magt hersker ikke længere alene i parallelsamfundet, men har nu fokus på majoritetssamfundet.

Det er ikke længere kun mørke kræfter udefra, der truer vores værdier. Det er desværre blevet forstærket med en stadig mere veluddannet minoritet, som slår ned på al kritik af kultur og religion.

Regeringen turde ikke at indarbejde Muhammedkrisen i folkeskolens historiekanon eller udarbejde undervisningsmateriale med Muhammed-tegningerne til frivilligt brug.

Man skulle mene, at klasseværelset jo er det sekulære frirum, hvor vi kan mødes på tværs af sociale klasser og kulturelle forskelle.

Det er stedet, hvor vi lærer om frihed, både som rettighed og forpligtelse, og hvor vi af og til kan høre om ting, som vi måske ikke bryder os om, men hvor det alt sammen bidrager til vores generelle dannelse.

Som arenaen, hvor det ikke spiller en rolle om du er kristen, muslim, jøde eller ateist. Men sådan er det ikke.

Muhammedkrisen har både ytringsfriheden i sig selv og formidlingen af den største udenrigspolitiske krise som sin genstand.

Ikke at ville forpligte vores undervisningssystem og de kommende generationer på at forstå, hvad der skete og hvorfor, er et kæmpe svigt.

Længe troede jeg, at man ikke ville kunne opleve nogen større omfavelse af voldsmandens veto. Men jeg skulle tage fejl, sku' jeg.

Meningen er, at Muhammed-tegningerne skal sive ganske stille og roligt ud gennem døren i klasselokalet - som om de aldrig havde været der.

Den nye muslimske ”elite” vil retouchere i virkeligheden. De vil selektivt vælge i vores fælles historie, hvad der må tales om – og hvad der ikke må tales om. Hvad der må tales om, og hvad der er tabu.

Men bedst som jeg gik og troede, at vi ikke kunne omfavne voldsmandens veto mere, så sagde Lars Løkke Rasmussen:

”Hold min fadøl.”

Og så fik vi koranloven.

Vi indskrænkede vores ret til kultur- og religionskritik yderligere ved at indføre koranloven.

Præstestyret klappede i sine små, fede hænder.

Vi tabte. De vandt.

Skridt for skridt indskrænker vi vores rettigheder. Hvorfor? Fordi vi er bange.

Fordi vi ikke har modet til at forsvare vores egne værdier. Værdier, der hæver individet over kollektivet.

Værdier, som giver alle ret til at have en stemme. Værdier, som giver os ret til at kritisere magthavere - herunder de religiøse figurer. Disse værdier og rettigheder er blevet slanket med koranloven.

En af de dygtigste og flittigste forskere, jeg kender, nemlig vores allesammens Sofie Danneskiold-Samsøe, fremsatte en saglig kritik af nogle elevers anderledes kulturelle værdier.

Konsekvens? Hun havnede i et uhørt koordineret angreb fra både elever og kolleger. Udover at kritisere hende for racisme og generaliseret mistæneliggørelse, beklikkede man hendes faglighed.

Det var spin-manualens første kapitel, vi så blive rullet ud: Benægt. Sæt et hårdt og manipulerende modangreb ind. Peg på alle mulige andre ting. Overdøv. Intimidér.

Sofie stod fast og oprejst. Og tak for det, Sofie! Og tak for din respekt for din faglighed, som du ikke går på kompromis med, selvom få vil kunne holde til det pres, du blev - og stadig er - udsat for.

Omkring dig, Sofie, har vi set et intellektuelt kollaps fra en række af dine kollegaer. Som i stedet for at hvile i deres faglighed reagerede med følelser, med frygt og hvad de oplevede som folkestemning.

Men en sådan iboende frygt er ganske uacceptabel i et åbent og på papiret demokratisk samfund som det danske.

Derfor er vi forpligtede til at føre Samuel Patys, Sofie Danneskiold-Samsøes, satirikernes, undervisernes og forfatterens kamp for ytringsfriheden videre.

Samuel Paty, hvis brutale død rystede verden, minder os om, at friheden ikke er en selvfølge; den er et skrøbeligt gode, der kræver konstant beskyttelse.

Den frihed, vi tager for givet, er under belejring. Den trussel, der hænger over lærere, forskere og satirikere, er ikke blot en fjern skygge – den er en mørk virkelighed, der kaster lange skygger over vores samfund. Det er en virkelighed, der kvæler ånden og strammer rebet om halsen på dem, der tør udfordre status quo.

Vi er blevet fanger i vores eget hjem, blinde for de mure, vi har bygget omkring os.

Vi har skabt et samfund, hvor de svære samtaler er blevet tabu, hvor frygten for konfrontation har lammet vores evne til at vokse og udvikle os med en ny virkelighed, uden at det indebærer at vi opgiver de værdier, der konstituerer vores samfund:

Individuel frihed, sekularisme, pressefrihed, demokrati og ytringsfrihed.

Samuel Paty's død var et wakeup-call- Et vidnesbyrd om, at frygten har dybe rødder.

I et demokrati er en sådan frygt ikke blot uacceptabel – den er reelt en krænkelse af alt, hvad vi står for. Vi er forpligtede til at bære faklen videre, til at kæmpe for

de frihedsrettigheder, som Paty og utallige andre har betalt den ultimative pris for.

Lad os på denne næsten-Grundlovsdag give hinanden løfte om at stå vagt om ytringsfriheden, om at værne om de værdier, der gør os til mere end blot individer – de værdier, der gør os til et samfund.

Glædelig Grundlovsdag!

Kilde

Manuskript tilsendt af taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Grundlovstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/halime-oguz-tale-til-gruppen-patys-grundlovsarrangement>